תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · חידושי אנשי שם

חידושי אנשי שם על גיטין

רבי נתן נטע שפירא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי אנשי שם על גיטין

רבי נתן נטע שפירא

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-אנשי-שם-על-גיטין/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ג. 4
דף ג: 4
דף ה. 4
דף ו. 4
דף ו: 4
דף ח: 4
דף ט. 5
דף יג. 5
דף יד: 5
דף טו. 5
דף יז. 5
דף יז: 5
דף יח: 6
דף יט: 6
דף כ: 6
דף כג: 6
דף כד: 7
דף כה. 7
דף כו: 8
דף כח. 8
דף ל. 9
דף לא. 9
דף לה: 9
דף לו. 9
דף לז. 9
דף לח: 9
דף מא. 10
דף מא: 10
דף מז. 10
דף מט. 10
דף נ. 10

דף ג.

מהר"ם

כלומר לענין תוספת מהני ערעור לקוחות להפסידה שלא תטרוף התוספת אע"ג דבעל לא מערער:

דף ג:

מהר"ם

שיטת תוספות וגזרינן בהו הדיוטות אף בעדי מסירה ישראל ושמות מובהקין דעובדי כוכבים חתומין הואיל ובערכאות כשרין בגיטי ממון אתי ל א ח ל ו פ י ולמיסמך עלייהו אף בהדיוטות שלא בעדי מסירה ישראל ושמות שאין מובהקין אבל בגיטי נשים אף בערכאות בעינן עדי מסירה ישראל ושמות מובהקין וליכא למיטעי:

דף ה.

מהר"ם

וקתני נמי התם באשה שיצאה בחזקת היתר ליבם ובאת ואמרה ניתן לי בן חוששין לדבריה ולא תתיבם ולא אמרי' אוקמה אחזקתה ליבם ומשום כו':

דף ו.

מהר"ם

וכ"כ הרא"ש בשם (הרמב"ם) [הרמב"ן] וע"ש:

דף ו:

מהר"ם

וכן כתבו תוס' בשם ר"ח ור"ת:

דף ח:

מהר"ם

והתוספות מסתפקים בה בהלכה ובהגהת אשר"י בשם א"ז כתב דמדינא שרי ולרווחא טוב לקנות מן החתן:

דף ט.

מהר"ם

ודומה לזה כתב בהגהות אשר"י על שם ריב"ן. מרדכי:

דף יג.

מהר"ם

מערב יו"ט לחלק ביו"ט ולהוליך ביו"ט כל אחד את חלקו למקום שעירב:

דף יד:

מהר"ם

נ"ל האי ולהכי אשלפני פניו קאי על דברי הרמב"ם עי' במ"מ למיי':

דף טו.

מהר"ם

משמע דאיבעי' דרבא אהך עובדא דאתא לקמיה קאי והקשה האשר"י א"כ למה ימנה ב"ד [וכו'] ועוד דלבתר תלתין משוינן שליח קאמר ומלשון הרי"ף משמע דאמתני' דתנן חלה עושה בב"ד שליח קאי וצ"ע שם:

דף יז.

מהר"ם

והכי פירש בהלכות גדולות וכן משמע מלשון רש"י:
בשמו שביהודה ואת אשתו שבגליל בשמו שבגליל אינה כו':

דף יז:

מהר"ם

לשון תוס' והיינו דוקא דאיתחזק בתרי שמי בשני המקומות חד במקום הכתיבה וחד במקום הנתינה דהא לא קתני אלא כשהיו לו שני שמות אחד ביהודה וא' בגליל דאותן שבגליל לא יכירו שם דיהודה ויאמרו שלא גירש ואיכא לעז אבל בהוחזק בשני שמות במקום אחד כשר בדיעבד אפי' בא' מהן ואפי' בחניכה דהכי מסיק לקמן בדברי הר"ן:

והיינו דלא כרש"י שהוא פי' לא איתחזק ואפי' נודע לאחר זמן כו' משמע דאי ידעינן השתא שיש לו שם אחר במקום אחר ואפי' לא איתחזק הכא בתרוייהו שפיר מיקרי איתחזק ופסול אפי' בדיעבד אם לא כתב כל שום ולקמיה שקיל וטרי בהכי מן הירושלמי ואסיק כפי' רש"י:
אחד של מקום כתיבה וא' של מקום נתינה:
דשמעת מינה דשם מקום הנתינה טפי עיקר:

דף יח:

מהר"ם
נ"ל דמלתא באפי נפשה היא דדייק דה"ה בכל מקום שלא במקום יתומים לפי הטעם של בושה וחשד היכא דאזיל ליה הני טעמי כגון בדבר שא"א לידע אם עברה דמצי שרי לה חכם שלא בפניו של מדיר:

דף יט:

מהר"ם
להה"א דשמואל אין כותבין פרוזבול אלא בבי דינא דר' אמי ור' אסי ודומיהם משמע דהלל כי תקון פרוזבול לדורו הוא דתקון:
להך דסיים דאינו משמע:

דף כ:

ד"ת
והר"ן כתב בחידושי' ג"כ דנקטינן דאין סומכין בפסק הלכה על הירושלמי וכ"כ הרי"ף ז"ל בכתובות:

דף כג:

מהר"ם
זו היא גי' הגמ' לפנינו ופריך מדשמואל ולא מרב ומיהו רש"י מחק שם גירסא זו ופירש דמדרב נמי מותיב דהא תרוייהו עשיה לשמה בעו כמו שמפרש והולך:
ד"ת
הלשון ארוך ולא בא בדפוס כי אם תחלת הלשון ותשלום הלשון תמצא בסוכה בחידושי הר"ן ע"ש דף ד' ע"ב:

דף כד:

מהר"ם

ודוקא בדבר שאין יכול לשנות בטענה אבל בדבר שיכול לשנות בטענות מצי אמר אי הואי התם הוה טענינן טפי:

דף כה.

מהרם

גי הנימוקי הישנה אשר בדפוס הראשון ואי משום דסתמא קתני ומשמע אעפ שנתרצה לו ולא היה בעח גובה מבינונית ולא מזיבורית כיון דאחרון זה היה ראוי לו. ויל אעפ שנתרצה לו הוה ליה כמכרו לו ואמר רבא ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר שמעון ומכר שדה אחת ללוי ובא בעח דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה. כל דזבין בינונית אלא ודאי כדאמרן ונלעד שזה ביאורו ואי קשיא משום דסתמא קתני אמר תנו מאתים זוז לפלוני ואחריו לפלוני ואחריו לפלוני כו לפיכך יצא עליו שטח גובה מן האחרון כו ומשמע אעפ שנתרצה לו בעח לנותן במתנה זו שאמר תנו מאתים זוז לפלוני כו ואמטול הכי לא היה בעח גובה ממקבל מתנה ראשון לא מבינונית ולא מזיבורית ונדחה אצל שני לזיבורית אבל בעלמא אימא לך אין בעח נדחה מדינו אצל בני חורין לזיבורית ומתרץ ויל אעפ שנתרצה לו בעח לנותן במתנה זו לא גרע כחו בשביל כך לדחות אצל זיבורית במה שהרחיק שעבודו לא יהא בעח זה שנתרצה במתנה אלא כמרחיק שעבודו עי מכירה דאמר רבא ראובן שמכר כו כל דזבן בינונית אמרי רצה מזה גובה רצה מזה גובה והנ מפני שנתרצה למתנה זו לא הורע כחו בשביל כך לדחות אצל שני לזיבורית אלא ודאי כדאמרן ואפי במתנה אין נפרעין מנכסין משועבדים למתנה במקום שיש בני חורין ואפי הן זיבורית::

כלומר ואפי יש אצל בתרא בינונית וזיבורית אינו גובה ממנו אלא זיבורית ורבינו זל דחה ואפי לפי גירסא זו לא נאמר דדינו של בעח אצל לוקח שני בזיבורית במקום בינונית אלא שיש בינונית כנגד החוב ביד לוקח ראשון כגון שלקח לוקח ראשון מן הלוה בינונית וזיבורית הרבה וחזר ומכר מקצת בינונית וזיבורית זה ללוקח שני עד שחצי בינונית הנשאר ביד לוקח ראשון מגיע כנגד חובו של בעח וביד שני בינונית מועט ואינו מגיע כנגד חובו של בעח דאל לוקח שני לבעח להכי טרחי וזבני ארעא דלא חזיא לך כו. עי בסוף פ יש נוחלין:

דף כו:

מהר"ם

לעניותי איני יודע*במחכ"ת של מהר"ם ז"ל תמיהתו על הר"ן אינה ובלא ספק שלא ראה דברי הרשב"א בחידושיו לגיטין (דף נד:) שכ"כ בהדיא וז"ל ולא נאמרו דברים הללו אלא בפועל דכיון שקיבל עליו לעשותן כו' אינו נאמן דחזקה מזהר זהיר ולאו כל כמיניה להעיד על עצמו שפשע או שקלקל אא"כ יש בידו כו' לאבייי. ולרבא כל שאמר בשעה ראשונה שמצאו כו' אבל בשמצאו ולא אמר לו כו' חזקה שלא קלקל ואינו נאמן שאילו כדבריו מתחלה היה לו לומר. אבל עד א' דעלמא ודאי נאמן שמא לא נזכר בשעה ראשונה או שלא רצה לומר ואח"כ נמלך כו' עכ"ל ע"ש וכן דעת הראב"ד והריטב"א בחידושי (גיטין נד:) שהם אינה סוברים סברת ר"ת בתוס' שם ד"ה אמר אביי כו' שמחלק בין מכחישו או אומר א"י ובין שותק דהוה כהודאה ע"ש וכ"כ הרא"ש שם. אבל הם לא ס"ל (כשיטת התוס' והרא"ש) הכי ומחלקים בין פועל לאינש דעלמא. ולשיטה זו של הר"ן והראב"ד והרשב"א והריטב"א הסכים ג"כ הש"ך ביו"ד הי' קכ"ז ס"ק ג'. ופלא על מהר"ם ז"ל שנשמטו ממנו כל שיטת הראשונים הנ"ל וגם דברי הר"ן בעצמו שכתב בפ"ג דקדושין סי' תרס"א באמצע ד"ה גרסי' בגמ' אמר אביי אל עד א' וכו' וז"ל. ונ"ל דפועל שאני דכיון דשמירת טהרות עליו חזקה ששמרן יפה ומה דקאמר עכשיו לצעוריה קא מכוין ומש"ה לא מהימן אלא משום טעמא דבידו כו' אי נמי דפועל כיון דעליה דידיה רמי כו' עכ"ל הר"ן וכל זה נשמט ממהר"ם ז"ל (ג"א): מה רוצה לומר ומה הפרש בפועל כשאינו בידו לאדם בעלמא ומה כח אדם בעלמא יפה ואדרבה מוכיח בהלכה אליבא דרבא כל שהיה בידו ואפי' אינו עכשיו בידו כיון שהיה בידו תחלה ביותר נאמן אי א"ל בזימנא קמייתא דאשכחיה. וכן כתבו בשם ר"ת בהמטהר יינו של חבירו דנאמן אפי' בעלים מכחישו כיון דהיה בידו אבל אחר לא מהימן במכחיש או שאמר לו בעלים איני יודע אא"כ שותק. וכתוב בתוס' שכן פסק רבינו משולם בר קלונימוס וכן כתוב בתוס' פרק האומר בקידושין ובאשר"י כאן בהלכה ח' ובמרדכי פרק האשה רבה:

דף כח.

מהר"ם

והאשר"י כתב אפשר דסבר כר' יוחנן דאמר תורה מגילה [מגילה] ניתנה ולא חייש להא דקאמר כיון דאידבק אידבק דא"כ חומשין נמי לא נכתוב ועוד ראה להקל משום דא"א לכל עני שבישראל לכתוב תורה שלמה לבנו ע"כ:

דף ל.

וזה לשון ד"ת בלא עדי מסירה ולא דייק דהא אמרי' לעיל דלמ"ד עדי מסירה כרתי וכו'. ובספרים אחרים הוגה כך בלא עדי מסירה ולא נהירא דהא אמרי' בפ' השולח אמר רבא לא צריכא [אלא] לר"א דאמר עדי מסירה כרתי כו':

דף לא.

מהר"ם

מוכיח בפירוש הר"ן ובאשר"י דהאי ולית הלכתא כו' לא היה כתוב בספרי רב אלפסי שלפניהם:

דף לה:

מהר"ם

וכן נזכר לקמן בר"פ המגרש בשם הרמב"ן גבי ה"ז גיטך ע"מ שתעלה לרקיע:

דף לו.

וז"ל ד"ת הא דשקלינן וטרינן בנתינה בעל כרחיה אי הוה נתינה לא לענין מתנה איירי דהא פשיטא דאינו זוכה בעל כרחו [כדמוכח כו'] ובס"א נ"ב נ"ל שחסר זה [והלל מה דאיצטריך ליה תיקון מה שנחלקו לאו לענין מתנת חנם הוא דמלתא דפשיטא הוא שאינו זוכה בע"כ כדמוכח וכו' גנ"י. ובס"א הוגה כך מה דאיצטריך ליה תיקון זו היא גי' הגמ' וה"פ דבמתנה ודאי לא פליגי דלדברי הכל אין אדם זוכה בע"כ]:

דף לז.

מהר"ם

וכן פירשו התוס' בהלכות והאשר"י בשם ר"ח ובשם הרמב"ם וכתב האשר"י וכן עמא דבר:

דף לח:

אמר הקטן יוסף בעל המדפיס והמגיה יש לי בזה מקום עיון. לפי דברי הר"ן מאי מקשה הגמ' ריש כתובות ע"ב אין גט לאחר מיתה הא תנא ליה רישא ה"ז גיטך מחולי זה הרי גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום ע"כ וע"ש. מאי פריך הלא איצטריך למתני כיון

דשני ושני בין הכא להתם כמבואר בדברי הר"ן ודו"ק ובלימוד הישיבה הרחבתי הדיבור בזה בס"ד:

דף מא.

מהר"ם

כמו שמחלק בתוס' בד"ה דרך עליה:

דף מא:

מהר"ם

ואפי' החזירה אחר שנישאת לשני וגירשה ויליף לה בפ"ק דיבמות [דף יא:] מדכתיב תועבה היא היא תועבה ואין בניה תועבים:

דף מז.

מהר"ם

פי' שטר הקנאה שמקנה לו נכסיו מהיום בין ילוה בין לא ילוה:

דף מט.

מהר"ם

דקי"ל כשמואל בהאומר איני זן ואיני מפרנס עד שכופין אותו להוציא יכפוהו לזון בסוף פ' המדיר [ד' עז.] ובתוס' גרס ואפי' הוי כדין וכרב ופי' דהא דנקט אפי' כדין דאשמעינן דאי הוי בדיני עובדי כוכבים פסול אפי' כדין:

דף נ.

מהר"ם

והאשר"י והמרדכי כתבו בשם מהר"ם דמבטלינן קלא: